

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATAREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

Hotărârea nr. 873

Din 15.12.2021

Dosar nr: 203/2021

Sesizare nr: 2159/19.03.2021

Petent:

Reclamat: Pârtea de Schi Havas Bucin,

Obiect: îngrădirea dreptului la servicii și demnitate. Petentul susține că reclamatul a avut o atitudine discriminatorie la adresa sa și a familiei sale, vorbindu-i pe un ton agresiv în limba maghiară. Astfel, petentul susține că, desi angajata centrului de informații i-a spus că fetița, în vârstă de cinci ani, nu are nevoie de abonament, reclamatul a devenit violent prin atitudine, reproșându-i faptul că fetița nu poate trece a treia oară pe la ski-pass fără abonament. Deși petentul i-a comunicat acestuia că a întrebat la centrul de informații dacă este nevoie de abonament pentru copil, iar răspunsul a fost nu, reclamatul a continuat cu atitudinea ostilă adresându-se exclusiv în limba maghiară.

I. Numele, domiciliul și sediul părților

Numele și sediul/domiciliul procedural ales al petentului:

1.

Numele și sediul/domiciliul procedural ales al reclamatului:

2.– angajat al Pârteii de Schi Havas Bucin – info@bucsin.ro

3. Pârteii de Schi Havas Bucin – info@bucsin.ro

II. Citarea părților

4. Având în vedere contextul evoluției epidemiologice determinate de răspândirea virusului SARS-CoV-2, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a informat părțile cu privire la faptul că au posibilitatea de a trimite punctul de vedere în scris (precum și orice alte acte sau dovezi), soluționarea speței urmând a se face în lipsă, cu acordul acestora;

5. Procedură îndeplinită.

III. Susținerea părților

Susținerea petentului

6. Petentul susține că, împreună cu soția și fiica în vârstă de 5 ani, s-au prezentat la centrul de informații pentru a achiziționa ski-pass nelimitat pentru pârtie. La întrebarea petentului, în sensul în care copilul ar avea nevoie de abonament, angajata i-a comunicat că nu este nevoie. Astfel, petentul a achiziționat doar două abonamente.

Ulterior, când a dorit să urce a treia oară în teleski, reclamatul a devenit violent în atitudine, reproșându-i petentului că fiica nu poate trece încă odată cu tatăl său pe la ski-pass, întrucât copilul are nevoie de abonament.

Deși petentul susține că i-a adus la cunoștință discuția cu colega de la informații, reclamatul a continuat cu atitudinea rasistă și a început să-i vorbească doar în limba maghiară.

7. Petentul susține că administratorul pârtiei s-a prezentat la locul incidentului, manifestând și el o atitudine disprețuitoare.

Potentul susține că, după multe insistențe, reclamatul i-a comunicat numele său și al angajatului din zona de acces la teleski.

8. Petentul arată că tonul ridicat pe care l-a folosit reclamatul a adus o traumă copilului, care a început să plângă, considerând că se află în pericol.

9. De asemenea, petentul se consideră discriminat, jignit și insultat în propria țară, în care un funcționar refuză să vorbească în limba română și solicită sancționarea reclamatului.

Nu în ultimul rând, petentul susține că va face și plângere penală împotriva administratorului pârtiei.

Declarațiile martorilor,

10. declară că a fost martoră la cele susținute de petent și confirmă aspectele relatate.

11. declară următoarele: *“Subsemnatu menționez că în data de 14.03.2021 am fost împreună cu, soția lui și fiica la pârtia ski Havas – Bucin, unde ne-am prezentat la centru de informații pentru a achiziționa ski-pass nelimitat pentru pârtie. Fiind întrebată doamna de la centrul de informații dacă este nevoie de abonament pentru copilul lui, aceasta a răspuns clar că nu este nevoie. După câteva urcări, un domn de la intrarea în teleski a deveni violent prin atitudine și a ridicat în mod nefiresc tonul la și fetita lui acuzându-l că a intrat pe același ski pass amândoi, susținând că la fetiță trebuie ski pass separat, contrar celor spuse de doamna de la ghișeu de informații și Bilete. După acest eveniment eu am urcat în teleski, ulterior părăsind pârtia”.*

Susținerile reclamatului

-

IV. Motivele de fapt și de drept

Cadrul legal aplicabil. Dreptul național și internațional aplicabil / jurisprudența

Prevederile legislative relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

12. Constituția României:

- **Articolul 1 alin (3):** *“România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera*

dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.”

- **Art. 16 Egalitatea în drepturi:** *”(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.*

- (2) Nimeni nu este mai presus de lege. (...)”*

- **Art. 53 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți**

- ”(1) Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav.*

- (2) Restrângerea poate fi dispusă numai dacă este necesară într-o societate democratică. Măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății.”*

13. O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare

- **Articolul 2 alin. 1:** *”Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”*

- **Articolul 2 alin. 5:** *”Constituie hărțuire și se sancționează contravențional orice comportament pe criteriu de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, gen, orientare sexuală, apartenență la o categorie defavorizată, vârstă, handicap, statut de refugiat ori azilant sau orice alt criteriu care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv”*

- **Articolul 10 lit h):** *”Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, discriminarea unei persoane fizice, a unui grup de persoane din cauza apartenenței acestora ori a persoanelor care administrează persoana juridică la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauză prin: (h) refuzarea acordării pentru o persoană sau un grup de persoane a unor drepturi sau facilități*

Principiile de analiză

14. Curtea Constituțională a statuat în mod constat că „*principiul egalității implică un tratament egal pentru toți cetățenii aflați în situații egale*”. Totodată, Curtea Constituțională a reținut că „*principiul egalității consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție nu presupune uniformitate, așa încât, dacă:*

- *la **situații egale** trebuie să corespundă un **tratament egal**,*
- *la **situații diferite**, tratamentul juridic nu poate fi decât **diferit**. Egalitatea părților nu exclude, ci chiar implică un tratament juridic diferențiat”.*

15. Prin urmare, se poate vorbi de o posibilă **discriminare directă** în condițiile în care o persoană este tratată în mod nefavorabil, prin comparație cu modul în care au fost sau ar fi tratate alte persoane aflate într-o situație similară, iar motivul acestui tratament îl constituie o caracteristică concretă a acestora, care se încadrează în categoria „*criteriului protejat*”.

16. Pentru existența discriminării directe trebuie îndeplinite cumulativ următoarele **condiții**:

- existența unui tratament diferențiat manifestat prin: orice deosebire, excludere, restricție sau preferință;
- existența unui criteriu de discriminare;
- existența unui raport de cauzalitate între criteriul de discriminare și tratamentul diferențiat;
- tratamentul diferențiat trebuie să aibă ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea, folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a unui drept recunoscut de lege;
- existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile.

Aplicarea principiilor la spetă

17. Articolul 10 lit h): “*Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, discriminarea unei persoane fizice, a unui grup de persoane din cauza apartenenței acestora ori a persoanelor care administrează persoana juridică la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauză prin: (h) refuzarea acordării pentru o persoană sau un grup de persoane a unor drepturi sau facilități*

18. În fapt, Colegiul Director reține comportamentul ostil al reclamatului în raport de obligația de a avea o atitudine potrivită față de petent și familia sa.

19. În drept, Colegiul C.N.C.D. se raportează la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care, legat de articolul 14 privind interzicerea discriminării, a apreciat că potrivit jurisprudenței sale, **discriminarea presupune încălcarea unui drept recunoscut de lege, aparținând unei/unor persoane, aflate în situații relativ similare ori identice, fără o justificare obiectivă și rezonabilă, în baza unui criteriu interzis, care stabilește o legătură de causalitate cu fapta.**

20. Sub aspectul incidenței preverilor art. 2 din O.G. nr. 137/2000, republicată, relativ la definiția discriminării, Colegiul precizează că în situația persoanelor tratate diferit, tratamentul în speță este datorat apartenenței lor la unul dintre criteriile prevăzute în textul de lege, art. 2 alin.1 din O.G. nr.137/2000, republicată. Un aspect definitoriu al discriminării îl constituie faptul că diferența de tratament este bazată pe o caracteristică,

respectiv un criteriu interzis. Ca atare, tratamentul aplicat trebuie să fie diferit de cel care a fost sau ar fi aplicabil unei persoane dintr-un grup relevant în circumstanțe similare sau comparabile. Ori, discriminarea directă presupune atingerea adusă beneficiului unui drept al persoanei discriminate tocmai datorită apartenenței acesteia la un grup (de exemplu, origine rasială sau etnică, religie etc.) sau al unei caracteristici individuale (dizabilitate, gen, vârstă, boală cronică etc.). Din acest punct de vedere, discriminarea directă presupune o legătură de cauzalitate identificabilă între actul sau faptul diferențierii și apartenența la una dintre caracteristicile sau la unul dintre criteriile cuprinse în norma juridică și individualizate în cazul persoanei care este supusă discriminării. Această legătură de cauzalitate reiese din definiția cuprinsă în Art. 2 alin. 1 al Ordonanței 137/2000, în particular, prin utilizarea sintagmei „pe bază de”, dispunând că prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință „pe bază de (...)”. **Legătura de cauzalitate presupune considerarea motivului sau a motivelor care au stat la baza actelor aplicate în cauzele de discriminare (tratamentul diferențiat) și impun a analiza dacă un criteriu interzis (origine rasială sau etnică, vârstă, dizabilitate, sex, religie, convingeri etc.) invocat de reclamant (petent) constituie un factor relevant sau determinant în acțiunea sau inacțiunea imputată părții reclamate (pârâtului).**

Același raționament este aplicabil și în cazul discriminării indirecte, prevăzută în art. 2 alin.3 din O.G. nr. 137/2000, cu precizarea că raportul de cauzalitate nu este direct. În situația discriminării indirecte, ne plasăm în câmpul de aplicare al unui criteriu aparent neutru, la prima vedere, ceea ce scoate din discuție un raport de cauzalitate direct, însă în fapt se produce un dezavantaj față de o persoană sau față de un grup de persoane în raport cu o caracteristică sau un criteriu de discriminare interzis. În ceea ce privește existența acestei legături de cauzalitate între tratamentul diferit și criteriul interzis s-a pronunțat și Înalta Curte de Casație și Justiție, între altele, prin Decizia civilă nr. 1530/2009 și Decizia civilă nr. 2758/2009.

21. Raportat la petiție și documentele anexate, Colegiul director reține că petentul a fost de bună credință și a întrebat la casierie dacă fetița sa, în vârstă de 5 ani, are nevoie de abonament pentru a putea skia. Din declarațiile martorilor reiese faptul că la casierie i s-a comunicat petentului că fetița nu are nevoie de abonament, aspect demonstrat și prin decizia ANPC (depusă la dosar), din care reținem că *“folosirea instalațiilor de transport pe cablu este gratuită până la înălțimea de 100 de cm împreună cu un părinte”*. Cu toate acestea, la casiere nu se regăște un panou/sistem de verificare a înălțimii, motiv pentru care operatorul comercial a fost sancționat.

Prin urmare, petentul a achiziționat abonament doar pentru el și soția sa (bon fiscal anexat), având dreptul să urce pe pârtia de ski împreună cu fetița sa.

De asemenea, Colegiul director reține că refuzul de a se adresa în limba română constituie un comportament discriminatoriu pentru un spațiu public și acordarea unor servicii publice.

22. Raportat la prevederile și argumentele de mai sus, Colegiul director constată că în speță se încalcă prevederile art. 2 alin 1 și 5 coroborat cu prevederile art. 10 lit. h) din OG nr. 137/2000, cu toate modificările ulterioare.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. Faptele reprezintă discriminare, art. 2 alin 1 și 5 coroborat cu prevederile art. 10 lit. h) din OG nr. 137/2000, cu toate modificările ulterioare;
2. Sancționează **reclamații** cu avertisment, potrivit art. 5 alin 2 și art. 7 alin. 3 din O.G. nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare;
3. O copie a hotărârii se va transmite părților

V. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată în data de 15.12.2021 au fost: ASZTALOS CSABA FERENC – Membru, DIACONU ADRIAN- Membru, GRAMA HORIA – Membru, HALLER ISTVÁN – Membru, JURA CRISTIAN – Membru, LAZĂR MARIA – Membru, OLTEANU CĂTĂLINA – Membru, MOȚA MARIA – Membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr. 138 din 24.03.2020.

**ASZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiului director,
Președinte CNCD**

Data redactării: 28.12.2021

Redactat și motivat de A.P.G. și H.G

Notă: Hotărârile emise de Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit

O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.

